

**TUSSENRAPPORTAGE
INTENSIVERINGSTRAJECT
REKENONDERWIJS VO**

mei 2015

STAND VAN ZAKEN

Deze tussenrapportage is een vervolg op de startrapportage van mei 2014 en de tussenrapportage van november 2014. De startrapportage was gebaseerd op de gehele eerste gespreksronde, de tussenrapportage van januari was gebaseerd op 14% van de tweede gespreksronde.

Op het moment van het schrijven van deze tussenrapportage is de tweede gespreksronde van het Intensiveringstraject afgerond en is de derde ronde in volle gang. Omdat de meeste scholen voor het derde gesprek de resultaten van de rekentoets van maart 2015 wilden afwachten, vindt het merendeel van deze gesprekken plaats na april.

In deze tussenrapportage bespreken we:

- 1. Betekenis van het traject tot nu toe***
- 2. Resultaten rekentoets 2014 ten opzichte van 2013***
- 3. Voornemens van scholen na het eerste gesprek en de uitvoering ervan***
- 4. Goede voorbeelden ("Rekenlessen uit de praktijk") en het gebruik ervan***
- 5. Eerste uitkomsten derde gespreksronde***
- 6. Vervolg***

1. BETEKENIS VAN HET TRAJECT TOT NU TOE

Net als ten tijde van de tussenrapportage van november 2014 zijn de deelnemende scholen zonder uitzondering zeer tevreden met wat het intensiveringstraject hun oplevert. De gesprekken zorgen voor bewustwording van het belang van rekenonderwijs, voor duidelijkheid over de eisen en mogelijkheden, voor nieuwe inzichten rond inhoud en didactiek en voor goede aanknopingspunten voor verdere ontwikkeling. De koppeling van de gesprekken met de dienstverlening van het Steunpunt taal en rekenen vo is een krachtig middel voor de verdere uitwerking van het rekenbeleid op school. Vanuit de gesprekken komen scholen op verschillende terreinen vragen tegen: financieel, didactisch, inhoudelijk, personeel. Scholen hebben vertrouwen in de deskundigheid van de adviseurs en het Steunpunt en maken veel gebruik van de mogelijkheid om hun ondersteuning in te roepen.

2. RESULTATEN REKENTOETS 2014 TEN OPZICHTE VAN 2013

We zijn voor de vorige tussenrapportage nagegaan welke resultaten scholen geboekt hadden na het eerste gesprek. Er was sprake van relatief veel vooruitgang. Soms ging het om een minimale verbetering, maar een verbetering op een afdeling van tussen de 1 en 2 cijferpunten op de rekentoets was geen uitzondering. Ondanks de zichtbare verbetering is een aantal scholen nog (lang) niet tevreden, omdat ze in 2014 nog onder het landelijk gemiddelde van de rekentoets zaten en/of de stijging van het landelijk gemiddelde harder is gegaan dan die op de eigen school.

3. VOORNEMENS VAN SCHOLEN NA HET EERSTE GESPREK EN DE UITVOERING ERVAN

Welke effecten hebben de na het eerste gesprek geformuleerde voornemens van de scholen in het beleid en in de praktijk gehad? De voornemens van de scholen liggen, zoals ook in de vorige tussenrapportage aangegeven, op de volgende gebieden:

- Organisatie
- Beleid
- Onderwijs
- Professionalisering
- Kwaliteitszorg
- Communicatie
- Proces
- Informatieverwerving

Aan het eind van de tweede ronde is het beeld niet veranderd ten opzichte van de analyse van de tussenrapportage van november 2014. Het overgrote deel van de aanpassingen ligt bij *organisatie* en *beleid*. Bij *organisatie* gaat het om het inrichten van een rekensectie, het aanstellen van een rekencoördinator en de samenstelling van de lessentabel. Bij *beleid* zijn het voornemens voor het schrijven of verbeteren van een beleidsplan, personeelsbeleid op het gebied van rekenen, het inzetten van een goede PDCA-cyclus, verbetering van de inhoudelijke contacten

met het basisonderwijs, aanpassing van de inzet van middelen, aanpassing van de overgangsnormen en beleid voor de omgang met de aangepaste toets.

Daarna is het grootste aandachtsgebied *onderwijs*: invoering van een (andere) methode, werken met het Directe-InstructieModel (DIM) en differentiatie. Vervolgens komt *professionalisering*: scholing van docenten in rekentheorie en (vooral) –didactiek, collegiale consultatie en studiebijeenkomsten. In het kader van *kwaliteitszorg* (overlapt met *beleid*) werkt men vooral aan een versterkte PDCA-cyclus met verbijzondering op het gebied van het rekenonderwijs en in sommige gevallen in een systematiek van collegiale visitatie (lesbezoeken) met kijkwijzers. Ook rendementsanalyse is op veel scholen een (nieuw) voornemen. De overige drie gebieden betreffen vooral het zorgen voor het beter geïnformeerd zijn van alle betrokkenen, het verbeteren van het (beleids)proces in de school en het beter communiceren met interne en externe stakeholders.

In elk gesprek hebben we de voornemens en de mate waarin deze inmiddels tot uitvoering gekomen zijn besproken. Het overgrote deel is uitgevoerd zoals gepland, in de periode tussen het eerste en tweede gesprek. Bij de voornemens die nog niet tot uitvoering zijn gekomen is sprake van goede intenties, maar vraagt de praktijk om een passend tempo. Deze voornemens en de ruim gelukte uitvoering ervan kunnen we als een direct gevolg van de inzet van het intensiveringstraject beschouwen. Er is een duidelijke relatie tussen de gegeven adviezen, de voornemens en de uitvoering ervan. De brochure *Rekenlessen uit de praktijk* is daarbij een zeer goed bruikbaar middel gebleken (zie onder).

4. GOEDE VOORBEELDEN (“REKENLESSEN UIT DE PRAKTIJK”) EN HET GEBRUIK ERVAN

Na de eerste gespreksronde heeft het Steunpunt de brochure ‘Rekenlessen uit de praktijk’ uitgebracht, een verzameling van (elkaar versterkende) succesfactoren¹, die we met dank aan elf goed presterende scholen hebben kunnen traceren/vaststellen.

De scholen in het intensiveringstraject reageren zeer positief op dit hulpmiddel.

De *cirkel van succesfactoren*, die in de brochure is opgenomen, gebruiken we in de derde gespreksronde. We hebben de zeven succesfactoren elk onderverdeeld in vier indicatoren. Scholen kennen zichzelf een score toe op elk van de indicatoren, voor de stand van zaken bij het eerste gesprek en die bij het derde gesprek. Tijdens dit derde gesprek wordt de scholen expliciet gevraagd welke concrete veranderingen ten grondslag liggen aan de verbeteringen die zij zelf hebben geconstateerd en op basis waarvan zij hun scores hebben aangepast. Deze scores worden zichtbaar in een grafiek (“spinnenweb”). Hiermee ziet de school snel waar in de cirkel het evenwicht tussen de zeven factoren belemmerd wordt. In onze eindrapportage zullen wij vanuit dit instrument relevante informatie opnemen.

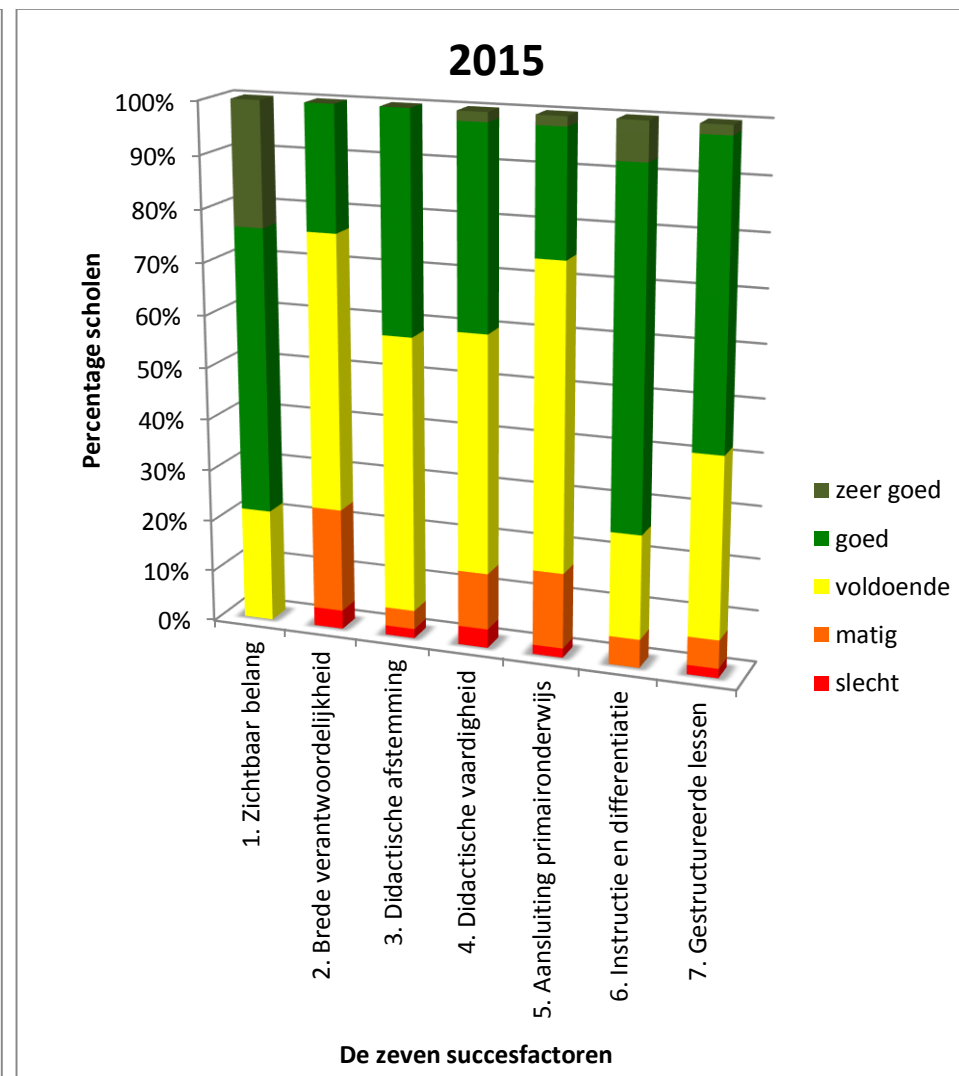
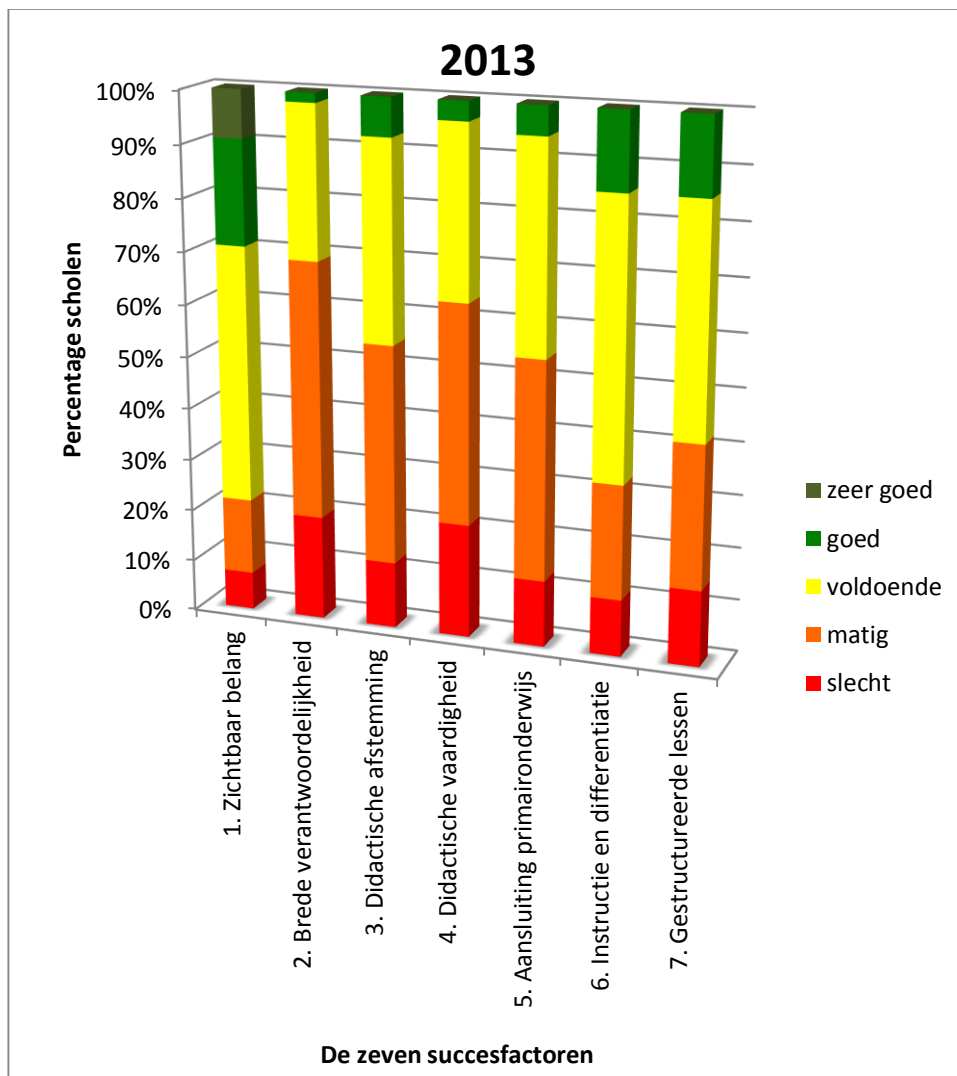
5. EERSTE UITKOMSTEN DERDE GESPREKSRONDE

De derde gespreksronde bestaat voor circa 60% uit fysieke bezoeken en voor circa 40% uit telefonische gesprekken. Ook in het geval van een telefonisch gesprek wordt de grafiek ingevuld en besproken. De uitkomsten van het totaal van deze gesprekken worden meegenomen in de eindrapportage.

¹ Zie bijlage. De brochure zelf is [hier](#) te raadplegen.

Het grootste deel van de gesprekken in de derde ronde moet nog gevoerd gaan worden (de meeste scholen gaven de voorkeur aan het derde gesprek laat in dit schooljaar te organiseren, zodat de resultaten van maart 2015 er in meegenomen kunnen worden). Toch kunnen we in deze rapportage al resultaten inzichtelijk maken van de gesprekken tot nu toe.

Hieronder tonen we een grafische weergave van de ontwikkelingen die de tot nu toe bezochte scholen sinds het eerste gesprek hebben doorgemaakt. Het betreft het beeld van 55 scholen, dit is 18% van het totaal aantal scholen in het intensiveringstraject.

In de grafieken is in beeld gebracht hoe 55 recent bezochte scholen zich tussen 2013 en 2015 hebben ontwikkeld op de zeven succesfactoren (zie bijlage 1). Elke kleur staat voor een score (van slecht tot zeer goed). We noemen hier de meest opvallende resultaten:

- Er zijn in dit traject geen scholen meer die het slecht doen op alle zeven succesfactoren tegelijk;
- Het aantal scholen dat op bepaalde succesfactoren heel goed inzet, is toegenomen;
- In 2013 scoorde de grootste groep voldoende op de inzet van de zeven factoren; in 2015 scoort de grootste groep goed;
- De grootste vooruitgang is geboekt op *Instructie en differentiatie* en op *Gestructureerde lessen*.
- De minste vooruitgang is geboekt op *Brede verantwoordelijkheid* en *Aansluiting basisscholen*.
- Beide vorige constateringingen maken duidelijk dat de *integraliteit* van de ontwikkeling nog vergroot kan worden.

In onze eindrapportage zullen we de resultaten meer gedetailleerd in beeld brengen.

VERVOLG

De eindrapportage wordt naar verwachting in september 2015 uitgebracht.

Ede, mei 2015

Bijlage: De 7 Succesfactoren uit 'Rekenlessen uit de praktijk' (juni 2014)

zeven succesvoorwaarden

Toelichting

- In het overzicht staan zeven kenmerken die in alle of vrijwel alle bezochte scholen zijn waargenomen.
- Naar het oordeel van de bezoekende adviseurs kunnen deze kenmerken als succesvoorwaarden worden aangeduid.
- Op de volgende pagina's worden de zeven succesfactoren uitgewerkt in deelconclusies en praktijkvoorbeelden.